

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

Arkusze egzaminacyjne I, II, III

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

WRZESIEŃ 2001

HISTORIA

Zasady oceniania

1. Schemat oceny odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, a nie jest ścisłym wzorcem poprawnego jej sformułowania.
2. Za odpowiedzi przyznaje się pełne punkty.
3. Za prawidłowe rozwiązanie każdego z zadań w inny sposób od przedstawionego w schemacie (a zgodne z poleceniem), przyznajemy ilość punktów odpowiednią dla danego zadania.
4. W arkuszu drugim zwracamy uwagę na samodzielność wypowiedzi ucznia i unikanie przepisывania źródeł, jeśli nie ma tego w poleceniu. Oceniamy merytoryczną wartość pracy a inne błędy bierzemy pod uwagę o ile mają wpływ na faktografię.
5. W arkuszu trzecim - oceniamy merytoryczną wartość pracy, a punkty zaznaczamy osobno (wartość merytoryczna, kompozycja, estetyka, styl, język - np. 16 +1+ 2+1 +2+1). Staramy się zakwalifikować pracę do odpowiedniego poziomu i zwracamy uwagę, czy spełnia ona kryteria przewidziane dla tego poziomu. Następnie poddajemy analizie dodatkowe elementy, jakie mogą się pojawić w zadaniu. W każdym poziomie mamy do dyspozycji od 0-6 punktów, więc praca na poziom II może mieć 7, 8, 9, 10, 11 czy 12 punktów w zależności od stopnia spełnienia kryteriów opisujących wymagania na ten poziom. Punkty za kompozycję, estetykę, styl, język stosujemy według dotychczasowej praktyki.
6. Suma punktów za arkusz I nie może przekroczyć 30 punktów, dlatego otrzymany wynik należy podzielić przez 2. Maksymalna ilość punktów za całość pracy wynosi 100 punktów.

Zadanie 1

Koloseum

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 2

Sumeryjska - Eufkrat, Tygrys

Egipska — Nil

Indyjska — Indus

3 punkty za prawidłowe odpowiedzi.

Zadanie 3

Persja - b, c

Sparta - f, e

Rzym-a, d

3 punkty za prawidłowe odpowiedzi.

1 punkt za wskazanie 2 prawidłowych rozwiązań dla jednego państwa.

Zadanie 4

Palestyny/Judei, chrześcijanami (św.) Paweł.

3 punkty za prawidłowe odpowiedzi.

Zadanie 5

Francja d

Czechy b

Ruś a

Niemcy c

1 punkt za prawidłowe przyporządkowanie wszystkich.

Zadanie 6

a) feudalizm

b) cech

c) herezja

3 punkty

po 1 punkcie za każdą właściwą odpowiedź.

Zadanie 7

c)

1 punkt za właściwą odpowiedź.

Zadanie 8

a) 1075   b) 1095   c) 1122

3 punkty

po 1 punkcie za każdą właściwą odpowiedź.

Zadanie 9

- państwo Mieszka I równoprawnym członkiem Europy,
- wzmocnienie pozycji Mieszka I w stosunkach z Niemcami,
- integracja plemion,
- rozwój kultury,
- sprowadzenie wykształconych duchownych.

2 punkty

po 1 punkcie za poprawną odpowiedź.

Zadanie 10

c)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 11

- a) Kazimierz Wielki,
- b) Jan Luksemburczyk.

2 punkty

po 1 punkcie za prawidłową odpowiedź,

Zadanie 12

- utworzenie Związku Pruskiego,
- wyrok wydany przez Fryderyka DI,
- wybuch powstania antykrzyżackiego.

3 punkty

po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.

Zadanie 13

- a) rewolucja (przewrót) cen.
- b) cechy: wzrost cen, wolniejszy na wyroby rzemieślnicze, szybki na żywność (zboże), znaczna dysproporcja między wzrostem cen zboża i sukna.

3 punkty za całość.

1 punkt za nazwanie zjawiska, po 1 punkcie za poprawnie wskazaną cechę.

Zadanie 14

b)

1 punkt za poprawne wykonanie polecenia.

Zadanie 15

d)

1 punkt za poprawne wykonanie polecenia.

Zadanie 16

- Stefan Batory   d
- Zygmunt DI Waza   a
- Jan Kazimierz   c
- August II Mocny   b

2 punkty za całość.

1 za prawidłowe dwa przyporządkowania

Zadanie 17

c)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 18

Erazm z Rotterdamu c) *Pochwała głupoty*

Tomasz Hobbes a) *Lewiatan*

J.J. Rousseau b) *Umowa społeczna*

K. Monteskiusz e) *O duchu praw*

2 punkty za całość.

1 punkt za prawidłowe wskazanie dwóch utworów.

Zadanie 19

2 punkty za całość.

1 punkt za prawidłowe wskazanie jednego rozbioru.

Zadanie 20

Tylży, austriackiego, Napoleona.

3 punkty za całość.

1 punkt za prawidłowe wypełnienie każdej łuku

Zadanie 21

c)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 22

c)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 23

powstanie styczniowe

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 24

c)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 25

Polska Partia Socjalistyczna

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 26

zabójstwo arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga i jego małżonki Zofii 28 VI 1914 r. w Sarajewie stolicy Bośni przez Gawriło Principa.

2 punkty za całość.

1 punkt za wskazanie wydarzenia, 1 punkt za jego opis (czas, miejsce).

Zadanie 27

(Tymczasowy) Naczelnik Państwa,
Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego,
Minister Spraw Zagranicznych,
Generalny Inspektor Sił Zbrojnych, Premier.

3 punkty

po 1 punkcie za każdą prawidłową odpowiedź.

Zadanie 28

a)F b)P c)P

3 punkty

po 1 punkcie za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 29

a) śląskie,
b) kieleckie.

2 punkty

po 1 punkcie za prawidłową odpowiedź

Zadanie 30

b)

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 31

2, 1, 4, 3

1 punkt za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 32

a) Rada Unii Europejskiej,
b) Komisja Europejska.

2 punkty

po 1 punkcie za prawidłową odpowiedź.

Zadanie 33 (1 punkt)

Unia personalna

Zadanie 34 (1 punkt)

Wielkie Księstwo Poznańskie

Zadanie 35 (1 punkt)

Austria

Zadanie 36 (3 punkty)

Wolne Miasto, o statusie państwa neutralnego, pod kontrolą Rosji, Austrii i Prus

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 37 (2 punkty)

a) najmniejsze terytorium Austria,
b) największe terytorium Rosja.

Zadanie 38 (1 punkt)

Walka o niepodległość

Zadanie 39 (1 punkt)

Przestrzeganie tajemnicy i zasad konspiracji

Zadanie 40 (3 punkty)

Stowarzyszenie Ludu Polskiego

- wolność, równość wobec prawa,
- likwidacja nierówności społecznej,
- wspólna walka o niepodległość.

*za wskazanie organizacji 1 punkt po jednym punkcie
za każdy poprawny argument*

Zadanie 41 (1 punkt)

- powstanie styczniowe

Zadanie 42 (2 punkty)

- oznaczało konieczność przyspieszenia powstania,
- wpłynęło na gorsze przygotowanie do walki,
- ograniczyło możliwość sprawnego kierowania jego przebiegiem, zwłaszcza na początku,
- zmniejszyło możliwość sukcesu.

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 43 (2 punkty)

- politykę rusyfikacyjną,
- zatrudnianie Rosjan na stanowiskach nauczycieli, zakaz czytania i posiadania polskich książek.

*za określenie polityki 1 punkt za
podanie dwóch przykładów 1 punkt*

Zadanie 44 (2 punkty)

- polityka germanizacyjna,
- opór dzieci przeciwko nauczaniu religii w języku niemieckim, protesty rodziców.

*za określenie polityki 1 punkt za
podanie dwóch przykładów 1 punkt*

Zadanie 45 (3 punkty)

Polonizacja oświaty, rozwój kultury, obchody świąt narodowych, uroczystości religijne

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 46 (1 punkt)

Byli przeciwni walce o niepodległość

Zadanie 47 (2 punkty)

Pełnili urzędy, kierowali administracją, stanowili wpływową część środowiska naukowego

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 48 (2 punkty)

Pozorny patriotyzm, trójlojalizm, niechęć do podjęcia walki o niepodległość.

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 49 (2 punkty)

Ponieważ związana była z pamięcią i kultem 1863 roku, podtrzymywała postawę walki o niepodległość.

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 50 (2 punkty)

- zabór pruski i rosyjski - represje wobec Polaków,
- zabór austriacki - przyznanie Polakom autonomii.

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 51 (2 punkty)

Źródło F - walka z zaborcą, obrona polskości, źródło G - lojalizm

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 52 (3 punkty)

- Królestwo Polskie - przewaga gospodarstw 5-20 hektarów,
- Galicja - przewaga gospodarstw do 2 hektarów i 2-5 hektarów,
- zabór pruski - ok. 60% to gospodarstwa do 2 hektarów, ale też znaczny odsetek gospodarstw 20-100 hektarów

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Zadanie 53 (3 punkty)

- Królestwo Polskie - wzrost gospodarstw małych i karłowatych,
- Galicja - dalsze rozdrobnienie wsi,
- zabór pruski - wzrost średniej własności ziemskiej

po jednym punkcie za każdy poprawny argument

Próbny egzamin maturalny z historii
Schemat odpowiedzi i model oceniania arkuszy egzaminacyjnych

Temat I

Oceń wpływ zmian społecznych i gospodarczych na politykę mocarstw przed I wojną światową.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I Zdający ogólnie opisał przemiany społeczne i gospodarcze zachodzące w II połowie XIX wieku. Wskazał ogólnikowo ich wpływ na rywalizację mocarstw przed I wojną światową. Podał kilka przykładów.	1-6
	Poziom II Zdający przedstawił główne przemiany społeczne i gospodarcze w II połowie XIX wieku - przyspieszenie rewolucji przemysłowej (nowe rodzaje energii, rozwój techniki). Odpowiednio selekcionując fakty pokazał proces powstawania potęg gospodarczych, ich rywalizację w świecie. Przedstawił proces powstawania bloków militarnych.	7-12
	Poziom III Zdający pokazał znaczenie rozwoju nauki, techniki i wynalazków dla przyspieszenia rewolucji przemysłowej w II połowie XIX wieku oraz dla powstania kapitalizmu monopolistycznego. Wyjaśnił wpływ nowych rodzajów energii, przewrotu w transporcie, komunikacji na proces kształtowania się społeczeństwa masowego oraz poprawy warunków życia. Ukazał związek tych czynników z kształtowaniem się polityki gospodarczej i powstawaniem nowych potęg gospodarczych. Oceniał znaczenie tych zmian dla polityki mocarstw, podkreślając zjawisko rywalizacji mocarstw w różnych dziedzinach i rejonach świata.	13-18
	Poziom IV Zdający ocenił znaczenie procesu rewolucji przemysłowej oraz zmian społecznych dla kształtowania się społeczeństwa masowego w II połowie XIX wieku. Wyjaśnił wpływ kapitalizmu monopolistycznego na kształtowanie się potęg gospodarczych i ich rywalizację w świecie. Oceniał rolę czynników gospodarczych i społecznych w polityce mocarstw przed I wojną światową.	19-24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcyjna.	2
Styl	Jednorodność stylistyczna.	1

Próbný egzamin maturalny z historii
Schemat odpowiedzi i model oceniania arkuszy egzaminacyjnych

Temat II

Scharakteryzuj i oceń drogę Polaków do odzyskania niepodległości w 1918 roku.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I Zdający opisał postawy Polaków przed I wojną światową. Ogólnie przedstawił działania różnych ugrupowań w czasie wojny.	1-6
	Poziom II Zdający scharakteryzował postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej. Wykazał się umiejętnością selekcji faktów przy opisie wpływu międzynarodowej sytuacji politycznej i wydarzeń militarnych na działania podjęte przez Polaków. Na odpowiednio dobranych przykładach pokazał wkład różnych ugrupowań w dzieło odzyskania niepodległości.	7-12
	Poziom III Zdający wyjaśnił wpływ sytuacji w różnych zaborach na kształtowanie się postaw Polaków przed I wojną światową. Scharakteryzował działania różnych ugrupowań i podjął próbę oceny ich polityki. Ukazał proces dochodzenia do niepodległości od wybuchu wojny, poprzez Akt 5 listopada do powstania różnych ośrodków władzy w końcu wojny. Wskazał na znaczenie różnych czynników mających wpływ na sukcesy i porażki podjętych działań. Wyjaśnił proces powstawania rządu centralnego i podjął próbę oceny opisywanych wydarzeń.	13-18
	Poziom IV Zdający ocenił sytuację Polaków przed wybuchem wojny na tle sytuacji międzynarodowej. Ukazał działania Polaków w perspektywie sytuacji w tej części Europy i starań innych narodów o odzyskanie niepodległości. Oceniał wpływ sytuacji międzynarodowej i rywalizacji pomiędzy różnymi politykami i ugrupowaniami na proces dochodzenia do niepodległości. Wskazał konsekwencje tych zjawisk dla kształtu państwa polskiego po I wojnie światowej.	19-24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcyjna.	2
Styl	Jednorodność stylistyczna.	1

Próbny egzamin maturalny z historii
Schemat odpowiedzi i model oceniania arkuszy egzaminacyjnych

Temat III

Oceń znaczenie kultury dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego w latach 1864-1914.

Kryterium ogólne	Kryterium szczegółowe	Punkty
Treść	Poziom I Zdający ogólnie opisał sytuację kultury polskiej w trzech zaborach. Przedstawił osiągnięcia twórców okresu pozytywizmu i Młodej Polski oraz rolę zaboru austriackiego w kształtowaniu się życia narodowego na przełomie wieków.	1-6
	Poziom II Zdający przedstawił sytuację kultury polskiej w trzech zaborach po powstaniu styczniowym. Opisał znaczenie haseł pozytywistycznych (praca organiczna, praca u podstaw) dla kształtowania się nowoczesnego społeczeństwa polskiego. Przedstawił osiągnięcia twórców literatury i sztuki w kształtowaniu świadomości narodowej (np. sztuka „ku pokrzepieniu serc”). Przedstawił znaczenie okresu Młodej Polski i zaboru austriackiego dla rozwoju życia narodowego na przełomie wieków.	7-12
	Poziom III Zdający w sposób syntetyczny przedstawił rolę kultury polskiej z uwzględnieniem sytuacji w trzech zaborach. Oceniał znaczenie poszczególnych zaborów w kształtowanie się nowoczesnego społeczeństwa polskiego. Ukazał wkład poszczególnych okresów kultury polskiej i różnych jej dziedzin (literatura, malarstwo, muzyka, szkolnictwo itp.) w rozwój życia narodowego. Podjął próbę oceny.	13-18
	Poziom IV Zdający przedstawił i ocenił zmiany zachodzące w kulturze polskiej omawianego okresu i ukazał ich wpływ na kształtowanie się społeczeństwa polskiego. Wskazał na różne zadania kultury w zależności od zaboru i omawianego okresu. Ukazał związki kultury polskiej z kulturą europejską i ocenił ich znaczenie. Sformułował własne wnioski i uzasadnił je.	19-24
Kompozycja	Spójna, logiczna wypowiedź, zachowanie ciągłości i logiki wywodu oraz spójnych przejść między kolejnymi częściami pracy.	1
	Właściwa struktura i proporcje między poszczególnymi częściami pracy, przemyślana konstrukcja z zakończeniem uwzględniającym wnioski.	1
Estetyka	Układ graficzny i czytelność pisma.	1
Język	Poprawność gramatyczna (fleksja, składnia), ortograficzna i interpunkcyjna.	2
Styl	Jednorodność stylistyczna.	1